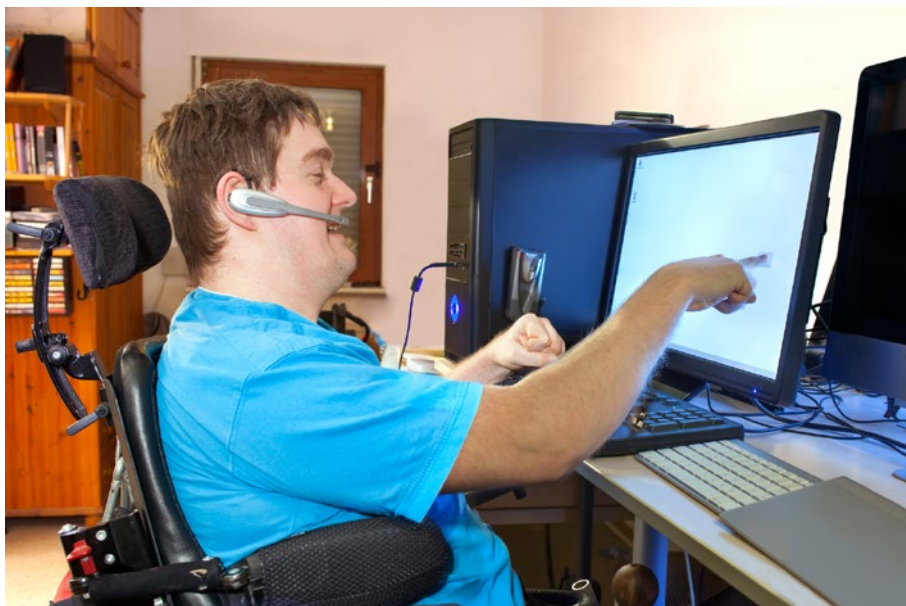

Sociální začleňování osob s vysokou mírou podpory

Jak jsme vás již v minulých číslech informovali, Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci svého projektu Rozvoj systému sociálních služeb s reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003739, hrazeného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu ČR, zpracovalo doporučený postup k transformaci a deinstitucionalizaci ústavních služeb pro osoby s vysokou mírou podpory. Poskytovatelé sociálních služeb, kteří poskytují podporu osobám s vysokou mírou podpory a budou vstupovat do procesu transformace, si budou pokládat jednu důležitou otázku: „Jakého cíle by mělo být při podpoře sociálního začleňování osoby s vysokou mírou podpory dosaženo?“ Anebo: „Jak se pozná, že naše podpora osoby s vysokou mírou podpory je v komunitní pobytové službě dostatečná?“

Manuál transformace ústavů uvádí: „Být sociálně začleněn znamená být součástí komunity, žít v běžných místech, kde žijí i ostatní lidé, mít možnost volby a kontroly nad vlastním životem, zastávat hodnotné a důstojné sociální role, mít možnost navazovat a rozvíjet smysluplné vztahy, učit se a růst, získávat více vlastních kompetencí.“ (Manuál transformace ústavů, 2013. str. 42). Obdobně stanovuje cíle sociálních služeb komunitního charakteru i dokument Kritéria sociálních služeb komunitního charakteru a kritéria transformace a deinstitucionalizace, který s platností od 1. 4. 2022 vydalo MPSV. Jako společný znak pro sociální služby komunitního charakteru dokument mj. uvádí (str. 10) následující cíle: „Uživatel žije ve svém přirozeném prostředí. Uživatel navazuje a udržuje běžné společenské vztahy a zastává běžné společenské role. Uživatel využívá běžné zdroje v komunitě, není závislý na dané sociální službě ani na jiných sociálních službách, ale je mu umožněno jejich využívání.“

Osoby s vysokou mírou podpory tvoří velmi širokou cílovou skupinu. Vysokou mírou podpory se totiž rozumí taková péče a podpora, kterou osoba potřebuje více jak 18 hodin denně. Tak se vysoká míra podpory může na jedné straně týkat osob s tělesným postižením, které sice mohou potřebovat rozsáhlejší pomoc při péči o vlastní osobu, ale zároveň mohou sami navazovat vnější vztahy, víceméně samostatně a podle svého se - jako každý jiný člověk - začleňovat se do místní komunity. Na druhé straně ale osoby s vysokou mírou podpory mohou být také lidé se závažnějším či hlubokým mentálním postižením, kombinovaným postižením (např. sluchu a zraku), osoby

s autismem či s duševním onemocněním, jejichž komunikace a sociální potřeby mají svá specifika či limity. Pracovní tým, který poskytuje podporu těmto osobám, si může klást otázku, zda a jak se mu může podařit cíle a kritéria transformace úspěšně naplnit.

Při přípravě doporučeného postupu k transformaci a deinstitucionalizaci ústavních služeb pro osoby s vysokou mírou podpory bylo v loňském roce osloveno jedenáct poskytovatelů sociálních služeb, kteří v minulých letech proces transformace sociální služby úspěšně realizovali a souhlasili s rozhovory. Byli dotazováni na jejich zkušenosti na cestě k dobré praxi (při transformaci služeb pro osoby s vysokou mírou podpory). Mimo jiné byli dotázáni, v čem spatřují znaky toho, že člověk s vysokou mírou podpory se stal součástí komunity.

Znaky zapojení člověka s vysokou mírou podpory spatřovali poskytovatelé v několika oblastech.

První a nejčtenější oblastí bylo využívání veřejných zdrojů, místních služeb a účast na životě v obci i mimo obec (např. využití běžně dostupných služeb - holič, obchod, hospoda, znalost osob, které zajišťují běžné služby, účast na sportovních akcích, využívání místních rekreačních a volnočasových příležitostí (bazén, sportoviště), docházení do kroužků, samostatné využívání těchto

zdrojů atd. nebo samotný zájem klientů o informace o akcích v obci atd.).

Druhou nejvýznamnější oblastí jsou vztahy. Poskytovatelé pozorovali rozvíjení vztahů v komunitě, se sousedy, s rodinou, vytváření přátelství na sociálních sítích, zapojení přátel a známých do podpory (např. doprovod), vytváření vztahů klientů v místních společenstvích (farní společenství, spolky), četnější návštěvy příbuzných u klienta. Jako znak začlenění můžeme vnímat, když občané v obci nebo úřady vezmou obyvatele v rámci transformované domácnosti na vědomí, uznají jejich status a respektují je (např. ohleduplnost při parkování, návštěvy starosty v domácnosti, hasiči přinesou roušky, spolky přinesou pozvánky atp.). Nemenším znakem je rozvíjení sociálních kompetencí klientů - zdravení na ulici, schopnost vést rozhovor v běžném kontaktu, nezávislost v mobilitě, orientace klienta v prostředí, zvládnutí setkání s nepřijemnou osobou, asertivita, zájem o vlastní vizi, rozvíjení mužských a ženských rolí, samostatnost v nejrůznějších oblastech. A samozřejmě celková spokojenost a vyrovnanost klienta, nepřítomnost neklidu, agrese či rizikového chování.

Zmiňovaný doporučený postup bude zveřejněn v průběhu podzimu na webových stránkách projektu <http://rsss.mpsv.cz/> a <http://www.trass.cz/>.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

